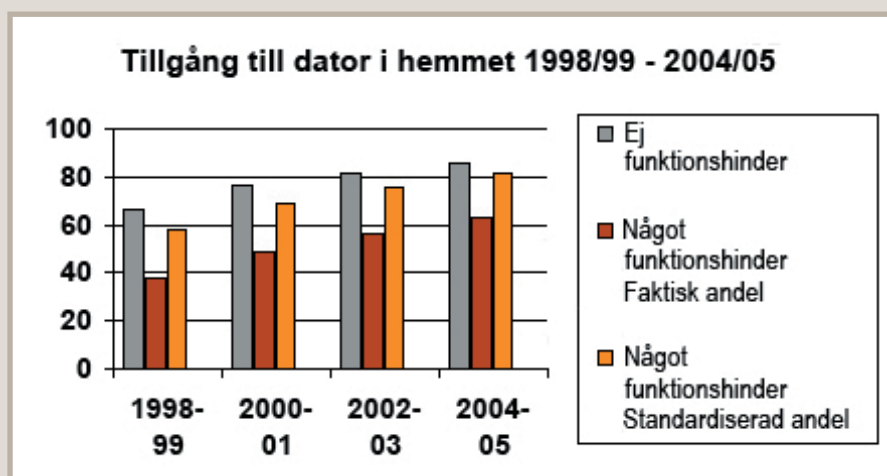

Dator och Internet i hemmet

hos personer med funktionsnedsättning

- en jämförelse över åren
1998/99, 2000/01, 2002/03 och 2004/05

© Hjälpmedelsinstitutet (HI), 2006
Ansvarig handläggare: Sara Brundell
Ansvarig informatör: Ulla-Jane Saxberger
URN:NBN:se:hi-2006-06350-pdf
Best nr: 06350-pdf

Publikationen är utgiven endast i elektronisk form och kan hämtas i pdf-format på HIs webbplats, www.hi.se/publicerat. Den kan också beställas i alternativa format från HI.

Dator och Internet i hemmet hos personer med funktionsnedsättning

- en jämförelse över åren 1998/99, 2000/01,
2002/03 och 2004/05

Sara Brundell

Hjälpmedelsinstitutet

Förord

Hjälpmedelsinstitutet (HI) sammanställer, analyserar, utvecklar och publicerar statistik inom hjälpmedelsområdet.

Tillgång till dator och Internet i hemmet har ökat markant i Sverige under de senaste åren. Allt fler tjänster finns att tillgå på Internet. Informationstekniken har blivit en allt viktigare resurs för att hantera vardagen. För personer med funktionshinder kan denna resurs många gånger vara mer betydelsefull än för dem som inte har funktionshinder. Denna publikation är en uppföljning av **Dator och Internet i hemmet hos personer med funktionsnedsättning – en jämförelse över åren 1998/99, 2000/01 och 2002/03**. Tre studier om tillgången till dator och Internet i hemmet har tidigare publicerats som baserats på åren 1998/99, 2000/01 och 2002/03.

I studierna jämförs tillgången hos olika grupper med funktionshinder med tillgången hos övriga befolkningen. Uppgifterna i denna publikation är hämtade ur SCB:s årliga levnadsnivåundersökning, ULF, för åren ovan samt 2004/05.

Stockholm, oktober 2006
HJÄLPMEDELSINSTITUTET

Susann Forsberg
Avdelningschef

Innehåll

Inledning	4
En översikt – tillgång till dator och Internet för befolkningen 16–84 år	5
Redogörelse för funktionshindrade grupper	6
Åldersstruktur, kön och funktionshinder	8
Tillgång till dator.....	10
Tillgång till Internet.....	14
Sammanfattande kommentarer	19

Inledning

I vilken omfattning har personer med funktionshinder tillgång till dator och Internet i hemmet? Finns en klyfta i förhållande till övriga befolkningen, 16–84 år?

Hjälpmedelsinstitutet har i samverkan med SCB försökt besvara dessa frågor i tre rapporter:

- Dator och Internet hemma hos personer med funktionsnedsättning (Hjälpmedelsinstitutet, 2001)
- Dator och Internet i hemmet hos personer med funktionsnedsättning – en jämförelse mellan åren 1998/99–2000/01 (Hjälpmedelsinstitutet, 2002)
- Dator och Internet i hemmet hos personer med funktionsnedsättning – en jämförelse över åren 1998/99, 2000/01 och 2002/03 (Hjälpmedelsinstitutet, 2005) www.hi.se/templates/Page_347.aspx

Rapporterna är baserade på uppgifter från SCB:s årliga levnadsnivåundersökning, ULF, för åren 1998/99, 2000/01, 2002/03. Information om ULF finns på SCB:s webbplats, www.scb.se.

För studierna har de grupper av personer med funktionshinder valts ut som är intressanta i ett IT-sammanhang. Hur avgränsningen av grupper med funktionshinder gjorts redogör rapporterna för.

Det nu aktuella materialet baseras på en förnyad studie som har genomförts med ULF 2004 och 2005. Resultaten i föreliggande material kan också användas som en jämförelse med föregående nämnda studier. För att få ett godtagbart säkert statistiskt underlag har två årgångar av ULF använts för studien.

En översikt

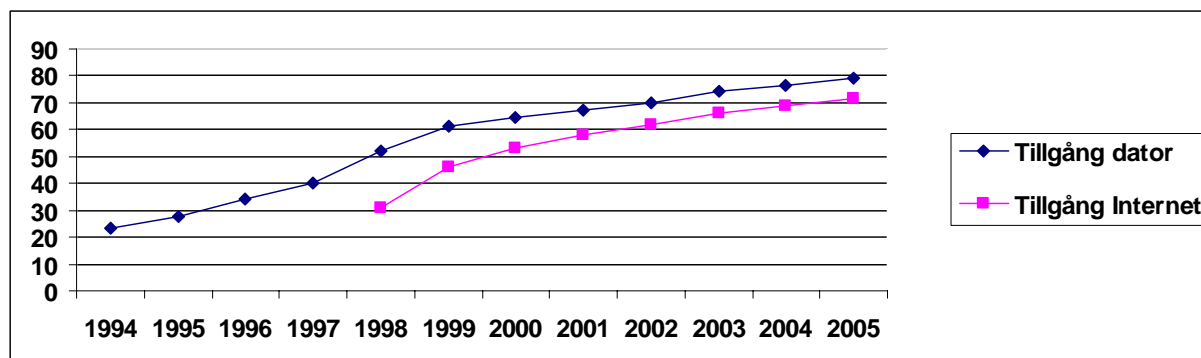
- Tillgång till dator och Internet för befolkningen 16–84 år

Tabell 1 och Diagram 1 nedan visar hur tillgången till dator och Internet i hemmet för befolkningen, 16–84 år, utvecklats under 1990-talet och början av 2000-talet. Tillgången till såväl dator som Internet har ökat kraftigt över åren, även om uppgången har planat ut under de senare åren finns det skäl att anta att tillgången fortsatt att öka något också efter år 2005.

Tabell 1. Tillgång till dator och Internet i hemmet för befolkningen, 16–84 år.

År	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Tillgång dator (%)	23	28	34	40	52	61	65	67	70	75	77	79
Tillgång Internet (%)					31	46	53	58	62	66	69	72
Dator: Antal i befolkningen, miljoner individer	1,6	1,9	2,4	2,8	3,6	4,2	4,5	4,7	5,0	5,2	5,4	5,6
Internet: Antal i befolkningen, miljoner individer					2,1	3,2	3,6	4,0	4,4	4,6	4,8	5,1

Diagram 1. Tillgång till dator i hemmet 1994–2005 respektive Internet i hemmet 1998/2005. Procent.

Redogörelse för funktionshindrade grupper

I ULF anges personer med funktionshinder i tre kategorier; de som är rörelsehindrade (har svårt att förflytta sig), har nedsatt syn eller nedsatt hörsel. Genom att utnyttja kartläggningen av sjukdomspanoramata i ULF har dessa kategorier kompletterats med individer som har mag- eller njursjukdomar och med dem som har svåra eller mycket svåra besvär av sjukdomar i rörelseorganen men kan förflytta sig.

Sedan länge har ULF samlat in uppgifter som möjliggör att identifiera några klassiska grupper av personer med funktionshinder. De är kategorierna rörelsehindrade, de med nedsatt syn eller med nedsatt hörsel i befolkningen 16–84 år.

Att klassificeras som en person med rörelsehinder i ULF innebär att man inte kan springa en kortare sträcka samt inte kan stiga på en buss obehindrat och/eller ta en kortare promenad i någorlunda rask takt.

I ULF klassificeras en person att ha nedsatt hörsel om han/hon inte utan svårighet kan höra vad som sägs i samtal med flera personer (med eller utan hörselapparat).

Nedsatt syn har den som inte utan svårighet kan läsa vanlig text i dagstidning (med eller utan glasögon).

Begreppet funktionsnedsättning handlar generellt om människors kroppsliga och själsliga tillstånd och deras förmåga att uppfylla krav som olika situationer innebär. ULFs kartläggning av sjukdomspanoramata och enskilda sjukdomars effekt på livsföringen lämnar underlag för att skapa ytterligare grupper av personer med funktionsnedsättning.

För redovisningen har här valts att utnyttja WHO:s klassifikation av sjukdomar samt den svårighetsgrad dessa sjukdomar innebär för individen. På grundval av denna klassifikation särskiljs två kategorier: individer med mag- eller njursjukdom och individer med svåra eller mycket svåra besvär av rörelseorganens sjukdomar.¹ I den senare kategorin ingår inte de som är rörelsehindrade enligt definitionen ovan, vilken omfattar dem där rörelsehindret leder till svårigheter att förflytta sig. (På detta sätt får man egentligen två kategorier med problem att röra sig; en kategori med svårigheter att förflytta sig och en som har problem med rörelseförmågan men kan förflytta sig.)

¹ Se WHO:s indelningar av sjukdomar ICD-9. Tillämpning enligt Socialstyrelsens klassifikation av sjukdomar 1987. Mag-njursjukdomar motsvaras av sjukdomarna under hela kapitel IX och delar av X (kod 580-599). Rörelseorganens sjukdomar motsvarar sjukdomarna under kapitel XIII (Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven).

De grupper som valts ut för studien har funktionshinder som delvis kan kompenseras av IT. Personer med mag-njursjukdomar kan av olika anledningar ha svårigheter att obehindrat röra sig i samhället och de kan också vid sin behandling vara bundna till hemmet. De kan därmed på ett liknande sätt som rörelsehindrade ha nytta av dator och Internet i hemmet.

Även andra funktionshindergrupper kan ha nytta av IT, exempelvis personer med läs- och skrivsvårigheter, med tal- och språkskador eller andra kognitiva problem. Uppgifterna i ULF ger dock inte möjligheter att avgränsa dessa grupper.

Som jämförelsegrupp till funktionshindrade har valts den del av befolkningen som svarat nej på följande fråga i ULF: "Har Du någon långvarig sjukdom, besvär efter olycksfall, något handikapp eller annan svaghet?" Vi kallar i vår undersökning denna grupp "Ej funktionshindrade". Det kan uppmärksammas att det i denna jämförelsegrupp finns individer med traditionell funktionsnedsättning enligt de först nämnda kriterierna i vår jämförelsegrupp. De utgörs nästan uteslutande av dem som har nedsatt hörsel. En kontroll visar att ca en tredjedel av dem som har nedsatt hörsel inte anser sig ha någon "långvarig sjukdom... något funktionshinder etc." Man hade kunnat välja att inte låta dessa personer med hörselproblem ingå i jämförelsegruppen. Effekten på skattningarna skulle dock bli försumbar. En sammanslagen kategori "Något funktionshinder" har också bildats, som består av dem som har någon funktionsnedsättning, dvs. tillhör någon av de två kategorierna rörelsehindrade, de med nedsatt syn eller hörsel samt mag-njursjuka.

Åldersstruktur, kön och funktionshinder

Tabell 2a nedan visar att drygt en fjärdedel av befolkningen har någon form av nedanstående funktionsnedsättningar och att detta blir – inte oväntat – vanligare ju äldre en person blir. Detta gäller speciellt rörelsehinder och synnedsättning.

Allmänt gäller att tillgången till dator och Internet avtar med stigande ålder. För att kunna göra rättvisande jämförelser mellan grupper med funktionshinder och grupper utan funktionshinder avseende tillgången till dator och Internet bör alltså ålderns betydelse neutraliseras. Detta görs genom så kallad åldersstandardisering, vilket ger de båda grupperna samma åldersstruktur. Ett vägningsförfarande tillämpas där funktionshindrade får samma åldersfördelning som ej funktionshindrade i respektive redovisningsgrupp. Resultatet av det förfarandet anges fortsättningsvis som ”standardiserade andelar”. Om inget annat anges i tabellerna så rör det sig om ”faktiska andelar”.

Tabell 2a. Åldersstruktur bland grupper med funktionshinder och utan funktionshinder 2004/05. Procent.

Procent	16–44 år	45–64 år	65–84 år	Samtliga	Andel av befolkn ¹	Antal i befolkn	Urval
Befolkningen 16–84 år	47,5	33,4	19,1	100	100,0	7 036 459	9 868
Ej funktionshindrade	63,0	29,4	7,6	100	50,3	3 536 250	4 927
Rörelsehindrade	8,3	26,8	64,9	100	6,7	471 501	655
Besvär rörelseorganen²	32,3	49,0	18,6	100	5,5	389 817	561
Nedsatt syn	6,8	20,1	73,0	100	1,2	86 358	120
Nedsatt hörsel	25,3	37,9	36,9	100	13,8	968 006	1 354
Mag-njursjuka	31,0	39,2	29,8	100	5,2	366 752	509
Något funktionshinder	25,8	37,4	36,8	100	26,6	1 874 294	2 631

¹ Observera att procentsiffrorna inte kan summeras till 100, då alla olika grupper med funktionshinder inte tagits med i studien. Observera också att den sammanhållna gruppen ”Någon funktionsnedsättning” inte uppnås genom att summera de olika grupperna, då de ingående personerna samtidigt kan ha flera av funktionshindren.

² Besvär med rörelseorganen men inte rörelsehindrad.

Tabell 2b visar att kvinnor i högre grad än män har ett rörelsehinder medan männen har i högre grad nedsatt hörsel. Bland de allra äldsta (65–84 år) har mer än var fjärde kvinna respektive knappt var femte man ett rörelsehinder. När det gäller hörselnedsättning är var tredje man och drygt var femte kvinna drabbad bland de äldre.

Tabell 2b. Andelen män och kvinnor efter åldersgrupp med funktionshinder och utan funktionshinder 2004/05¹.

Procent	Män				Kvinnor			
	16-44 år	45-64 år	65-84 år	16-84 år	16-44 år	45-64 år	65-84 år	16-84 år
Ej funktionshindrade	67,9	47,4	23,0	53,0	65,2	41,2	17,4	47,5
Rörelsehindrade	0,8	4,7	18,2	5,2	1,5	6,0	26,6	8,2
Besvär rörelseorganen ²	2,7	7,2	4,3	4,5	4,9	9,1	6,3	6,6
Nedsatt syn	0,1	0,7	4,1	1,3	0,2	0,8	5,2	1,4
Nedsatt hörsel	8,2	18,2	32,4	15,8	6,4	12,9	21,8	11,7
Mag-njursjuka	2,8	4,9	7,4	4,3	4,0	7,3	8,8	6,1
Något funktionshinder	13,5	30,4	51,0	25,8	15,4	29,3	51,8	27,5

¹ Observera att procentsiffrorna inte går att summera till 100 vare sig kolumnvis eller radvis, då det rör sig om andelen med ett visst funktionshinder för kön och åldersgrupp. Exempelvis andelen kvinnor, 16–44 år med något funktionshinder utgör 15,4 procent av kvinnorna i den åldersgruppen.

² Besvär med rörelseorganen men inte rörelsehindrad.

Tillgång till dator

Tabell 3a nedan visar tillgången till dator i hemmet i olika åldersklasser. Datortillgången ökar stadigt över tiden och under de senaste åren i högre takt för personer med funktionshinder än för personer utan funktionshinder. Man ser att den tidigare skillnaden i datorinnehav bland yngre personer har utjämnats och att det nu handlar om en procentenhets skillnad. Tillgången minskar med stigande ålder i båda grupperna. Det framgår också att, den allmänna ökningen över tiden till trots, skillnaden i tillgång till dator väsentligen kvarstår mellan gruppen personer med funktionshinder och utan funktionshinder.

Tabell 3a. Tillgång till dator i hemmet bland personer med funktionshinder och utan funktionshinder 1998/99 – 2004/05 efter åldersgrupp, 16–84 år. Procent.

Procent		1998-99	2000-01	2002-03	2004-05
Ej funktionshindrade	16–44 år	73,2	82,9	87,5	90,9
	45–64 år	64,4	77,2	82,2	85,4
	65–84 år	19,6	25,6	36,9	42,8
	16–84 år	66,1	76,8	81,9	86,1
Något funktionshinder	16–44 år	68,2	75,9	83,9	89,6
	45–64 år	48,9	64,3	71,5	75,0
	65–84 år	11,4	16,4	24,4	31,9
	16–84 år	37,8	48,6	56,1	62,9

I tabell 3b visas tillgången till dator för män respektive kvinnor i olika åldersklasser. Män har i högre grad än kvinnor tillgång till dator i hemmet. Det är inga större könsskillnader fram till 65 år men däremot finns det skillnader mellan grupperna. De allra äldsta kvinnorna med och utan funktionshinder har visat sig i materialet vara en grupp som har låg tillgång till dator. Det är högst troligt att dessa differenser kommer att minska kraftigt eller utjämnas i takt med att när yngre personer med mer IT-vana kommer att nå det äldsta åldersskiktet. I nästa studie kan vi se om vi får ytterligare stöd för den hypotesen.

Tabell 3b. Tillgång till dator i hemmet bland personer med funktionshinder och utan funktionshinder 2004/05 efter kön och åldersgrupp, 16–84 år. Procent.

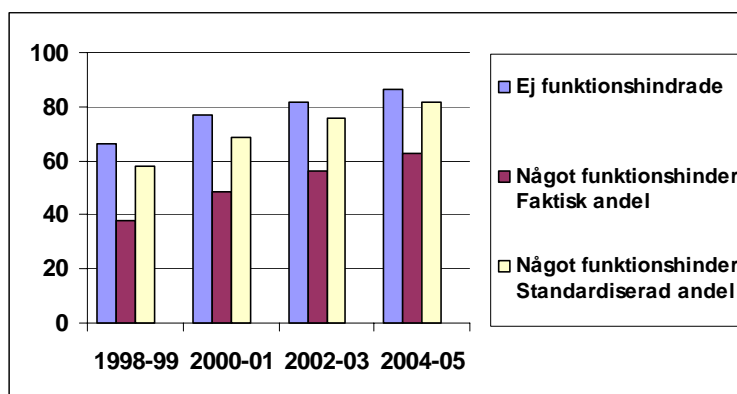
	Procent	Ej funktions- hindrade	Något funktionshinder
Män	16–44 år	91,2	90,2
	45–64 år	87,4	75,6
	65–84 år	53,9	37,0
	16–84 år	87,2	66,1
Kvinnor	16–44 år	90,3	89,1
	45–64 år	85,7	74,4
	65–84 år	34,8	27,6
	16–84 år	84,8	59,9

Tillgången till dator (se tabell 4, diagram 2) i de två grupperna, utan funktionshinder och med något funktionshinder, skiljer sig fortfarande åt. I gruppen utan funktionshinder har 86 procent tillgång till dator mot knappt 82 procent i gruppen med något funktionshinder, standardiserade andelar¹.

Tabell 4. Tillgång till dator i hemmet bland grupper med funktionshinder och grupper utan funktionshinder 1998/99 – 2004/05. Faktiska och åldersstandardiserade andelar i befolkningen, 16–84 år. Procent.

Procent	1998-99	2000-01	2002-03	2004-05
Ej funktionshindrade	66,1	76,8	81,9	86,1
Något funktionshinder Faktisk andel	37,8	48,6	56,1	62,9
Något funktionshinder Standardiserad andel	58,0	68,6	75,5	81,7

Diagram 2. Tillgång till dator i hemmet bland grupper med funktionshinder och grupper utan funktionshinder 1998/99 – 2004/05. Faktiska och åldersstandardiserade andelar i befolkningen, 16–84 år. Procent.

¹ Denna skillnad är statistiskt signifikant på 0,001 nivå (***).

Tabell 5. Tillgång till dator i hemmet för olika funktionshindergrupper, 1998/99 – 2004/05, 16–84 år. Faktiska och åldersstandardiserade andelar i befolkningen, 16–84 år. Procent.

Procent	Standardvägda andelar med tillgång till dator.				Faktiska andelar med tillgång till dator.			
	1998-99	2000-01	2002-03	2004-05	1998-99	2000-01	2002-03	2004-05
Ej funktionshindrade	66,1	76,8	81,9	86,1	66,1	76,8	81,9	86,1
Rörelsehindrade	49,6	66,8	65,7	76,7	17,4	26,0	32,3	36,9
Besvär rörelseorganen	56,1	65,3	75,0	81,4	44,5	56,1	63,7	72,0
Nedsatt syn	*	*	*	*	15,5	19,2	29,6	36,2
Nedsatt hörsel	58,1	71,3	77,6	82,2	37,9	49,9	58,2	65,0
Mag-njursjuka	62,0	66,8	75,9	83,8	46,7	51,3	62,0	68,9
Någon funktionsnedsättning	58,0	68,6	75,5	81,7	37,8	48,6	56,1	62,9

* Publiceras inte eftersom de standardvägda andelarna är beräknade utifrån ett litet antal och resultatet är därför osäkert och därmed svårtolkat. Även de faktiska andelarna för denna grupp bör av samma skäl behandlas med försiktighet.

Tillgång till Internet

I tabell 6a anges tillgång till Internet i hemmet, som i stort uppvisar samma mönster som det för tillgång till dator. Tillgången till Internet minskar med stigande ålder, både för personer med funktionshinder och för dem utan funktionshinder. Detta hänger givetvis samman med att ha tillgång till dator är en förutsättning för att ha tillgång till Internet.

Tillgången till Internet har ökat över åren och den tycks ha ökat speciellt mycket för de yngre personerna med funktionshinder. Iögonfallande är också i hur mycket högre grad yngre personer använder Internet (tabell 6b) jämfört med äldre och hur liten skillnaden är mellan grupperna med funktionshinder och grupperna utan funktionshinder i dessa respektive åldersgrupper.

Under de senaste åren har användningen av Internet framför allt ökat bland personer med något funktionshinder i åldern 45–64 år. Bland de allra äldsta med något funktionshinder är läget oförändrat eller möjligen rör det sig om en liten tillbakagång. För samma åldersgrupp utan funktionshinder har användningen av Internet ökat med cirka 7 procentenheter och användarna utgör ungefär lika stor andel som för cirka fem år sedan. 2002/03 var andelen speciellt låg (tabell 6b).

Tabell 6a. Tillgång till Internet i hemmet bland grupper med funktionshinder och grupper utan funktionshinder efter åldersgrupp 1998/1999 – 2004/2005, 16–84 år. Procent.

Procent		1998–99	2000–01	2002–03	2004–05
Ej funktions- hindrade	16–44 år	51,2	72,4	79,2	83,3
	45–64 år	45,9	65,9	75,2	79,4
	65–84 år	8,5	17,3	29,1	35,4
	16-84 år	46,0	66,2	74,0	79,0
Något funktions- hinder	16–44 år	43,7	61,1	75,1	81,0
	45–64 år	30,9	52,5	59,5	67,3
	65–84 år	4,0	9,6	18,2	22,8
	16-84 år	22,8	38,1	47,1	54,5

Tabell 6b. Användningen av Internet i hemmet bland grupper med funktionshinder och grupper utan funktionshinder efter åldersgrupp 1998/1999 – 2004/2005, 16–84 år. Procent.

Procent		1998–99	2000–01	2002–03	2004–05
Ej funktions- hindrade	16–44 år	89,9	93,1	94,7	96,5
	45–64 år	77,5	81,5	82,3	89,3
	65–84 år	75,6	78,9	69,6	76,4
	16-84 år	86,0	89,4	90,2	93,6
Något funktions- hinder	16–44 år	83,7	90,1	89,6	94,9
	45–64 år	68,0	69,0	74,4	84,1
	65–84 år	67,2	70,0	67,0	66,2
	16-84 år	74,8	77,3	78,9	85,4

Bland äldre (65–84 år) kvinnor med något funktionshinder (se tabell 7) är det ungefär var femte som har tillgång till Internet i hemmet och bland motsvarande grupp män är det cirka en fjärdedel.

Tabell 7. Tillgång till Internet i hemmet bland personer med funktionshinder och utan funktionshinder 2004/05 efter kön och åldersgrupp, 16–84 år. Procent.

Procent		Ej funktions- hindrade	Något funktionshinder
Män	16- 44 år	84,2	82,0
	45- 64 år	81,4	67,2
	65- 84 år	44,7	25,8
	16- 84 år	80,4	56,7
Kvinnor	16- 44 år	82,3	80,1
	45- 64 år	80,0	67,5
	65- 84 år	28,9	20,4
	16- 84 år	77,6	52,3

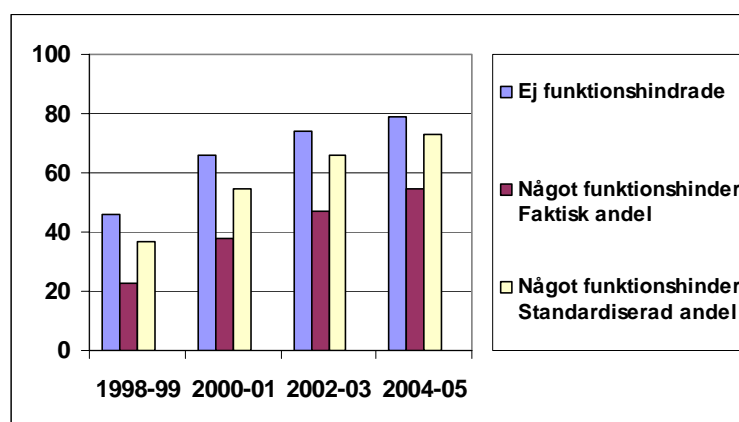
Tillgången till Internet (se tabell 8, diagram 3) bland gruppen med något funktionshinder respektive gruppen utan funktionshinder skiljer sig fortfarande åt. Vid mätningen för år 2004/05 var skillnaden den ”digitala klyftan” mellan grupper utan funktionshinder och grupper med något funktionshinder efter att hänsyn har tagits till de olika åldersammansättningarna ca sex procentenheter. I gruppen utan funktionshinder har 79 procent tillgång till dator mot drygt 73 procent i gruppen med något funktionshinder, standardiserade andelar¹.

Fortfarande är det en stor andel av dem med något funktionshinder som inte har tillgång till Internet, nämligen mer än en fjärdedel. Tillgången till Internet har ökat för varje mätperiod, men den största ökningen tycks ha skett för båda grupperna mellan den första och andra mätperioden, dvs. mellan 1998/99 och 2000/01.

Tabell 8. Tillgång till Internet i hemmet 1998/99 – 2004/05, grupper med funktionshinder och grupper utan funktionshinder. Faktiska och åldersstandardiserade andelar i befolkningen, 16–84 år. Procent.

Procent	1998–99	2000–01	2002–03	2004–05
Ej funktionshindrade	46,0	66,2	74,0	79,0
Något funktionshinder Faktisk andel	22,8	38,1	47,1	54,5
Något funktionshinder Standardiserad andel	37,0	54,6	65,7	73,2

Diagram 3. Tillgång till Internet i hemmet 1998/99 – 2004/05, grupper med funktionshinder och grupper utan funktionshinder. Faktiska och åldersstandardiserade andelar i befolkningen, 16–84 år. Procent.

¹ Denna skillnad är statistiskt signifikant på 0,001 nivå (***).

Tabell 9 nedan visar i faktiska andelar hur tillgången till Internet ser ut i hemmet för personer utan funktionshinder samt personer i de olika funktionshindergrupperna. Personer med rörelsehinder samt med nedsatt syn har i betydligt lägre grad tillgång till Internet än personer utan funktionshinder men de är också i genomsnitt äldre än personer utan funktionshinder.

Störst könsskillnad finns bland personer med hörselnedsättningar. Män med hörselnedsättningar har i betydligt högre grad tillgång till Internet än kvinnor med hörselnedsättningar medan kvinnor med rörelsehinder har högre tillgång till Internet än män med rörelsehinder, i dessa fall kan åldersstrukturen också ha en viss betydelse. För övrigt är det ganska lika mellan könen i de olika funktionshindergrupperna.

Tabell 9. Tillgång till Internet i hemmet för personer utan funktionshinder och personer i olika funktionshindergrupper 2004/2005 efter kön, 16–84 år. Procent.

Procent	Män	Kvinnor	Samtliga
Ej funktionshindrade	80,4	77,6	79,0
Rörelsehindrade	26,5	29,9	28,6
Besvär rörelseorganen²	62,0	62,9	62,5
Nedsatt syn	24,7	25,3	25,1
Nedsatt hörsel	61,1	52,6	57,4
Mag-njursjuka	60,0	59,1	59,5
Något funktionshinder	56,7	52,3	54,5

² Besvär med rörelseorganen men inte rörelsehindrad.

Sammanfattande kommentarer

Tillgången till såväl dator som Internet har under perioden 1998/99–2004/05 stadigt ökat i hela befolkningen och detta gäller både personer med funktionshinder och personer utan funktionshinder. Personer med funktionshinder har genomgående haft lägre tillgång till dator och Internet. Denna skillnad mellan personer utan funktionshinder och personer med funktionshinder, numera ca fyra procentenheter när det gäller tillgång till dator respektive sex procentenheter när det gäller tillgång till Internet, tycks fortfarande kvarstå, även om en större andel numera har tillgång till dator och Internet. Det existerar således en faktisk ”digital klyfta” mellan personer med funktionshinder och personer utan funktionshinder.

En högre andel män än kvinnor har tillgång till dator i hemmet och detta gäller bland grupper med funktionshinder samt utan funktionshinder. Den stora skillnaden finns bland de äldsta (65–84 år) i undersökningen. I faktiska andelar har drygt hälften av de äldsta männen utan funktionshinder tillgång till dator i jämförelse med något mer än var tredje bland männen med funktionshinder. Äldre män med funktionshinder har i högre grad tillgång till dator i hemmet än både äldre kvinnor med funktionshinder samt utan funktionshinder. Man kan också notera att män har något bättre tillgång till Internet än vad kvinnor har i de flesta grupper med undantag för dem i gruppen 45–64 år med något funktionshinder. Det är högst troligt att dessa differenser kommer att minska kraftigt eller utjämnas i takt med att när yngre personer med mer IT-vana kommer att nå det äldsta åldersskiktet. I nästa studie kan vi se om vi får ytterligare stöd för den hypotesen.

Man kan konstatera att vid mätningen för 2004/05 saknade fortfarande nästan en femtedel av alla personer med funktionsnedsättning tillgång till dator och något mer än en fjärdedel hade inte tillgång till Internet. Situationen har antagligen förbättrats något sedan dess, men det är ändå anmärkningsvärt att så stora andelar med funktionsnedsättning saknar tillgång till dator och Internet, särskilt som just denna befolkningsgrupp kan ha särskilt stor nytta och glädje av datortekniken. Att exempelvis kunna tillgodogöra sig banktjänster, planera sin resa och komma åt samhällsinformation via Internet innebär förenklingar i vardagslivet för stora grupper medborgare – särskilt de äldre, som ju ofta också har någon form av funktionsnedsättning. Dessutom kan en dator och tillgång till Internet för många innebära en väg ut ur social isolering.

Dator och Internet i hemmet hos personer med funktionsnedsättning

– en jämförelse över åren 1998/99, 2000/01, 2002/03 och 2004/05

Detta är en förnyad studie av tillgången till dator och Internet i hemmet för personer med funktionshinder och den är baserad på uppgifter för åren 1998/99–2004/05.

Hjälpmiddelsinstitutet är ett nationellt kunskapscentrum inom området hjälpmedel och tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning.

Hjälpmiddelsinstitutet arbetar för full delaktighet och jämlikhet genom att medverka till bra hjälpmedel, en effektiv hjälpmedelsverksamhet och ett tillgängligt samhälle.

Hjälpmiddelsinstitutets verksamhet omfattar:

- provning och upphandling av hjälpmedel
- forskning och utveckling
- utredningsverksamhet
- utbildning och kompetensutveckling
- internationell verksamhet
- information

Hjälpmiddelsinstitutets huvudmän är staten, Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet.

Hjälpmiddelsinstitutet

Box 510, 162 15 Vällingby

Tfn 08-620 17 00

Fax 08-739 21 52

Texttfn 08-759 66 30

E-post registrator@hi.se

Webbplats www.hi.se

Best nr 06350-pdf